UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor, Coordinatus, Seu Omnes ...

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

29. An victor impediens, ne iudex condemnet illum ad restituendum lucrum ex ludo prohibito, teneatur restituere? Et si ludus occultus fuit an, qui lucratus est, non teneatur fateri, etiam si ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-76413

Visual Library

patet ex regula generali de euictione. Hanc etiam sententiam tenet Amicus *tom.5.de iust.disp.28.sect.4.n.11.*

3. Et ideò Villalobos *in summ.tom.2. tract.28. diffic. 5 n.17.* sic ait. [Hase de aduertir que el que juega con mala fe con el que juega dinero ageno, es llano que ha restituyr lo que gana; y tambien han de restituyr los que lleuaron barato. Mas si fue con buena fe, en tal caso, si el que perdio restituye, no està obligado el que ganò a restituyr: mas en defecto suyo esta obligado à restituyr en sabiendolo el, y los que lleuaron barato. Y si lo consumiò con buena fe, solo estarà obligado à restituyr aquello en que se enriqueciò, como dizen los Dotores: en materia de hurto.] Ita ille, cui adde Rebellium *p.2.lib.11.q.4.n.13.*

RESOL. XXVII.

Petrus in ludo prohibito taxillorum perdidit magnam quantitatem pecuniarum, quæritur, an illam in foro conscientiæ teneatur soluere?

Et quid est faciendum stando in iure communi, vel si ludentes non cesserunt iuri suo, & renunciauerunt beneficio legis concedentis repetitionem? Ex p.2.tr.7.& Misc. Ref.8.

§.1. QVod sic, respondit Azorius *p.3.lib.5.c.24. q.7.* Bañes *in 2.2.q.32.a.7.* Rebellius *p.1.lib.12. q.8.n.6.& 7.* Valentia *tom.3.disp.5.q.6.punct.5. dub.8.* Salonius *in 2.2.q.62 art.6.q.5. de dominio.* Garzias *de contract.lib.2.c.19.* & alij. Fundamentum huius opinionis est: nam iure naturæ promissio cùm mutua est, obligat in conscientia, nisi iure positiuo irritetur; sed promissio facta in ludo, nullo iure positiuo irrita est, quia solùm per leges datur actio ad repetendum, *l.alearum, C. de Religios. & sumpt. fun.* Ergo obligat in conscientia.

Sup. hoc in Ref.seq. infrà lege doctrinam Ref.32. & 33.& quãuis non dicat plenè suprà hoc. Vide tamen in to. 5.tract 7.ex Ref.16 doctrinam. §. Nota hic. vers. qui tamen.

2. At contrariam sententiam tanquam probabiliorem amplectendam esse iudico; illámque sequuntur Malderus *in 2.2.tract.1.c.12.dub.3.* Lessius *libro 2. capite 26.dubio 4.* Aragonius *in 2.2. q.2. art.7. & q.62. articul.1.* Ledesma *in summa.tom.2.tract.31.cap.2.concl.11.* Molina *tom.2.tract.2.disp.515.conclus.4.* Philiarchus *de officio Sacerdotis tom.2.part.2.lib.5.cap.2.n.11.* & Toletus *lib.5.cap.27.* Ratio est: nam cui datur actio ad repetendum, à fortiori conceditur exceptio ad non soluendum, iuxta regulas vtriusque iuris. Sed in ludo prohibito, vt suprà dictum est, datur actio ad repetendum. Ergo dabitur exceptio ad non soluendum. Deinde, cur per inutiles ambages, & circuitus duceretur victus, vt rem sibi debitam recuperaret, cùm ab initio posset non soluere? Et sic præter citatos Doctores, sequuntur etiam hanc sententiam Medina *in summ.lib.1.c.14.§.29.* & Couarruuias *reg.peccatum.p.2.§.4.n.8.*

3. Hæc omnia intelligenda sunt stando in iure communi: nam si in aliquibus locis non conceditur repetitio perdenti, consequenter neque conceditur exceptio, vt non soluat.

4. Secundò intelligenda sunt, si ludentes non cesserunt iuri suo, & renunciauerunt beneficio legis concedentis repetitionem, licèt Rebellius *lib.12. q.2. n.8.* cum Couarruuia, hanc renunciationem inualidam esse putet; quia facultas repetendi non concessa est tantùm in fauorem perdentis, sed in fauorem Reipublicæ. Vide Sà *verbo Ludus n.9.* Sed Sotus, & Azorius id negare videntur. Ex his omnibus manifesta est responsio circa quæsitum.

RESOL. XXVIII.

An qui perdidit in ludo prohibito, teneatur in foro conscientiæ soluere? Ex p.7.tr.9.Ref.21.

§.1. PRo parte affirmatiua multos adduxi Doctores *in p.2.tr.17.resol.8.* Sed ibi negatiuæ adhæsi. Dico igitur quod ex solo iure communi, neque in conscientia tenetur quis soluere, quod ludo prohibito amisit, & nondum soluit. Probatur Primò, quoniam in authentica, *vt alearum. C. de relig. & sumpt. fun.* sic habetur. Nulla sequatur condemnatio (quia scilicet perdens ludo soluere cogatur) sed solutum competentibus actionibus repetatur: ergo mens legislatori, in ea authentica est immunem ab obligatione soluendi reddere perdentem antequam soluat, illique repetitionem concedere, postquam soluerit, quorum vtrumque efficere potuit legislator, expediebátque vt in ludi prohibiti odium faceret. Secundò, quoniam apertè in ea authentica, in ludi prohibiti odium, conceditur perdenti, vt non soluat: quamuis autem lex pœnalis sit, quia tamen pœna illa nullam requirit exequutionem ex parte eius, qui illa punitur, sane necessaria non est sententia iudicis, vt ea pœna vim ac locum habeat, sed satis est denegatio, qua is, qui id alioquin debet, id deneget illi, cui esset soluendum. Tertiò, quoniam, cui actio conceditur ad repetendum, quod dederit, conceditur etiam exceptio, vt id non soluat exigenti vt haberet *l. inuitus, §. cui damus, ff. de reg.iur. l.creditori, C. de pact. & reg. qui ad agendum, de reg.iur.lib.6.* cùm ergo perdenti concedatur actio ad repetendum, quod soluerit, longè maiori cum ratione concedetur exceptio absque vlla culpa, antequam soluat. Ergò, &c. Doctores pro hac sententia inuenies *in Resolutione citata.*

Que lib. Ref. & lege de euictiam rum Ref. vers.

RESOL. XXIX.

An victor impediens ne iudex condemnet illum ad restituendum lucrum ex ludo prohibito, teneatur restituere? Et si ludus occultus fuit, an qui lucratus est, non teneatur fateri, etiamsi iuramento rogetur, antequam semiplenè probatum sit, per vnum testem, &c. Ex p.7.tr.9.Ref.27.

§.1. AFfirmatiuam sententiam tenet Lessius *lib.2. c.26.dub.3.n.21.* quia leges prohibentes non sunt pœnales, sed dispositiuæ æqui, & boni, ne homines rebus suis per ludum irrecuperabiliter priuentur, cum magno Reipublicæ incommodo, vt dictum est *dubit.1.* sicut illæ leges, quæ certis casibus concedunt in integrum restitutionem. Confirmatur, quia, si victor in pœnam delicti condemnaretur ad restitutionem lucri, non deberet fieri restitutio victo, qui fuit particeps delicti, sed fisco; sicut cùm aliquid datum est pro adulterio, vel homicidio. Itaque victor non examinatur criminaliter, sed ciuiliter; sicut cùm petitur restitutio in integrum ac proinde rogatus tenetur fateri veritatem etiamsi res occulta sit. Ergo, &c. Et hanc sententiam nouissimè tenet Eminentissimus Cardinalis de Lugo *de inst.to.2. disp.31.sect.4.n.64.in fin.*

2. Sed ego contrariæ sententiæ adhæreo. Dico igitur quod si impediat per vim, vel fraudem, tenebitur: quia per iniuriam impedit ne victus possit recuperare, id ad quod leges ei ius tribuunt. Si autem absque vi vel fraude impediat non tenebitur; quia vtitur iure suo, ne condemnetur. Vt si neget se quidquam ludo lucratum, eo quòd res sit omninò occulta, ne victus habeat vllum testem quo id probet: cùm enim hic examinetur criminaliter, vt puniatur priuatione lucri in pœnam criminis; non tenetur fateri, etiamsi sub iuramento rogetur, antequam sit semiplenè probatum per vnum testem omni exceptione maiorem. Et hanc opinionem tenet Molina *de iustitia, tom.2. tractat.2. disput.514.* Sanchez *in Opusc.to.1.lib.8.dub.1.n.4.* Bartholomæus à Sancto Pausto *in Specul.Confess.disp.31.q.9.n.2.* Vide etiam Trullench *in Decal.tom.2.lib.7. c.27. dub.3.n.4. & 7.*

RESOL.